

Lisexcisie baarmoederhals

De gynaecoloog schilt bij deze ingreep met een metalen lisje het afwijkende weefsel weg. Daarna geneest de wond. Soms wordt deze ingreep ook een lisonisatie of LETZ (of LLETZ) genoemd.

Een lisexcisie wordt poliklinisch uitgevoerd onder plaatselijke verdoving.

Vorbereiding

Vorbereiding op uw dagbehandeling (met operatie)

Een goede voorbereiding is voor u en voor ons belangrijk. Op onze webpagina [Dagbehandeling in het St. Antonius Ziekenhuis](#) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/verkorte-dagbehandeling-fasttrack>) leest u hoe zich op uw dagbehandeling voorbereidt en krijgt u informatie over de gang van zaken in ons ziekenhuis.

Hulp thuis regelen

Bij de zorg voor een druk gezin is het misschien verstandig om voor de eerste dagen na de ingreep extra hulp te regelen. Bespreek dit zo nodig al met de gynaecoloog voor de operatie.

Zwangerschap

Bent u (mogelijk) zwanger? Laat dit dan zo snel mogelijk aan ons weten.

Geef het altijd aan ons door als u overgevoelig of allergisch bent voor jodium, contrastvloeistof, bepaalde medicijnen, pleisters, rubber, latex of andere stoffen.

Mijn Antonius-account aanmaken

Mijn Antonius is het beveiligde online patiëntenportaal van het St. Antonius Ziekenhuis. Heeft u nog geen account? Dan is het handig als u er een aanmaakt. Op onze webpagina [Mijn Antonius](#) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/patientenportaal-mijn-antonius>) leest en ziet u hoe u dit eenvoudig doet.

Afzeggen

Bent u verhinderd voor de behandeling? Laat het ons dan zo snel mogelijk weten. Neem hiervoor telefonisch contact op met de afdeling waar de behandeling plaatsvindt.

Vervoer regelen

Hoewel u mogelijk in staat bent om na deze behandeling naar huis te rijden, raden wij u toch aan om u door iemand anders te laten vervoeren. Het kan namelijk zo zijn dat u na de behandeling last heeft van vervelende

krampen of dat u zich niet helemaal lekker voelt.

Kleding

Draag makkelijk zittende kleding aan, die u gemakkelijk aan- en uit kunt trekken.

Behandeling

- De behandeling vindt poliklinisch plaats onder plaatselijke verdoving.
- U neemt plaats in de gynaecologische onderzoekstoel.
- U krijgt een plakker op uw been om elektrische stroom te geleiden.
- Nadat een speculum in de schede is gebracht, geeft de arts u een plaatselijke verdoving met een dunne naald. Het inbrengen van de naald voor de plaatselijke verdoving geeft soms kortdurend wat pijn. Als de verdoving is ingewerkt, voelt u over het algemeen niets meer van de lisexcisie zelf.
- De baarmoederhals wordt gekleurd met azijnoplossing of jodium.
- Daarna neemt de gynaecoloog met het verhitte lisje weefsel weg en worden eventuele bloedingen dichtgebrand.

Nazorg

Adviezen na behandeling van de baarmoederhals

Dagelijkse activiteiten

U kunt over het algemeen uw dagelijkse werkzaamheden de volgende dag weer hervatten.

Stoppen met roken

Wij adviseren u te stoppen met roken. Roken is een grote risicofactor voor het krijgen van baarmoederhals kanker. Roken beïnvloedt namelijk het immuunsysteem waardoor het Humaan Papilloma Virus (HPV), de veroorzaker van baarmoederhalskanker, niet goed door het lichaam opgeruimd kan worden.

Stoppen met roken is vaak moeilijk. Hiervoor zijn meerdere hulpbronnen beschikbaar. Op de [website van thuisarts.nl](https://www.thuisarts.nl/stoppen-met-roken/ik-wil-nu-stoppen-met-roken) (<https://www.thuisarts.nl/stoppen-met-roken/ik-wil-nu-stoppen-met-roken>) vindt u een aantal tips om u te ondersteunen bij het stoppen met roken.

Gebruik van tampons

Het gebruik van tampons raden veel gynaecologen af zolang er nog sprake is van bloedverlies of afscheiding na een behandeling.

Seksualiteit

Gemeenschap wordt afgeraden zolang nog sprake is van bloedverlies of afscheiding na een behandeling. Doorgaans wordt geadviseerd om 2 weken lang geen geslachtsgemeenschap te hebben. Tegen een orgasme bestaat geen bezwaar.

De eerste keer weer gemeenschap hebben is vaak een eng idee. Toch kan er niets ernstigs gebeuren. Een enkele keer is er wat bloedverlies. De baarmoederhals is dan nog niet helemaal genezen. Wacht dan nog wat langer met

het hebben van gemeenschap.

Zwemmen en baden

Gynaecologen adviseren niet te zwemmen of een bad te nemen zolang er nog bloederige afscheiding is. Doorgaans wordt geadviseerd 2 weken niet te zwemmen en te baden.

Nacontrole

Uitslag

Na een lisexcisie van de baarmoederhals krijgt u de uitslag na 2 weken telefonisch. Dan wordt ook met u besproken wanneer het volgende onderzoek (meestal een uitstrijkje) moet plaatsvinden. Meestal wordt een uitstrijkje een halfjaar, 1 jaar en 2 jaar na de behandeling herhaald.

Als de herhaal-uitstrijkjes goed zijn

Als de uitstrijkjes na herhaling goed zijn, wordt u terugverwezen naar het bevolkingsonderzoek en kunnen de uitstrijkjes weer bij de huisarts gedaan worden. Bij meer dan 90% van de vrouwen is het uitstrijkje na een behandeling weer normaal. Dit is een teken dat de behandeling goed gelukt is.

Als de herhaal-uitstrijkjes afwijkend zijn

In enkele gevallen blijkt het uitstrijkje na een behandeling nog steeds afwijkend. Bij de helft van deze vrouwen wordt het uitstrijkje uit zichzelf weer normaal. Bij de andere helft blijft het afwijkend. De gynaecoloog doet dan opnieuw colposcopisch onderzoek. Afhankelijk van de bevindingen wordt met u besproken of een tweede behandeling noodzakelijk is. Bij enkele vrouwen ontstaat enige tijd na de behandeling opnieuw een afwijkend uitstrijkje. Daarom wordt na een behandeling in de eerste 2 jaar enkele malen een uitstrijkje herhaald.

Complicaties en gevolgen op lange termijn

Complicaties op korte termijn van de verschillende behandelingen van de baarmoederhals zijn er nauwelijks. U blijft gewoon menstrueren. Over het algemeen zijn geen problemen met zwanger worden, met de zwangerschap zelf of tijdens de bevalling. In uitzonderingsgevallen komen de volgende problemen voor:

- **Verhoogde kans op vroeggeboorte**

Een lisexcisie heeft geen gevolgen voor het zwanger worden. Herhaalde lisexcisies maken de baarmoedermond echter korter en verhogen de kans op een vroeggeboorte. Dit zal de arts met u bespreken indien van toepassing. Wij vinden het daarom prettig om van u te horen als er sprake is van kinderwens.

- **Moeilijkheden bij het afnemen van uitstrijkjes**

Door sterk littekenweefsel kan de ingang van de baarmoederhals erg nauw worden, waardoor het moeilijk kan zijn cellen van de binnenkant van de baarmoederhals voor een uitstrijkje te krijgen.

Deze complicaties klinken u misschien alarmerend in de oren. Deze komen slechts zelden voor. Bovendien worden ze vooral gezien na een behandeling, waarbij een groot deel van de baarmoederhals met een mesje verwijderd is (conisatie). Bij lisexcisies, laserbehandelingen en bevriezen komen zij zeer zelden voor.

Contact opnemen

Heeft u na de behandeling problemen of dringende vragen? Neem dan gerust contact met ons op.

- Op werkdagen van 09.00 tot 16.30 uur belt u naar de polikliniek [Gynaecologie](https://www.antoniusziekenhuis.nl/gynaecologie) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/gynaecologie>).
- Buiten werktijden neemt u contact op met de huisartsenpost.

Neem in de volgende gevallen sowieso contact met ons op:

- **Hevig bloedverlies**

Als u na een behandeling van de baarmoederhals veel vloeit, dus meer dan bij een forse menstruatie, is het verstandig met de gynaecoloog contact op te nemen. Na een lisexcisie of een conisatie is de kans hierop ongeveer 5%.

- **Koorts**

Ook als u na de behandeling koorts krijgt is dit een reden voor overleg met de gynaecoloog.

Expertise en ervaring

Specialistisch team

De gynaecologen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben ieder hun eigen aandachtsgebied en werken met gespecialiseerde verpleegkundigen, fertiliteitsartsen en verloskundigen. Zij werken nauw samen met andere specialisten in het ziekenhuis om u de zorg te bieden die u nodig heeft. Ook werken ze met de nieuwste behandelmethoden en volgen zij de recente ontwikkelingen op hun vakgebied.

Aandachtsgebieden

Het specialisme [Gynaecologie](https://www.antoniusziekenhuis.nl/gynaecologie) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/gynaecologie>) van het St. Antonius Ziekenhuis heeft bijzondere expertise op het gebied van bekkenbodemaandoeningen, vruchtbaarheid, geboortezorg, gynaecologische kanker, seksuologie en algemene gynaecologische aandoeningen (waaronder afwijkende uitstrijkjes, vulva-aandoeningen, menstratieklachten, endometriose, menopauze en anticonceptie).

Persoonlijk en betrokken

Wij vinden het belangrijk dat u zich op uw gemak voelt. Daarom proberen we uw afspraken zoveel mogelijk bij een vaste behandelaar in te plannen. Een behandelplan stellen wij graag samen met u op maat samen.

Hoofdbehandelaar

Patiënten worden in het ziekenhuis regelmatig door meerdere medisch specialisten tegelijk gezien. Er is echter altijd één medisch specialist eindverantwoordelijk voor de medische behandeling: de 'hoofdbehandelaar'. Het is voor u dus belangrijk om te weten wie dit is. Wilt u weten wie uw hoofdbehandelaar is? Vraag dit dan aan de zaalarts of verpleegkundig specialist.

Het filmpje [Wie is uw hoofdbehandelaar?](https://www.antoniusziekenhuis.nl/wie-uw-hoofdbehandelaar) (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/wie-uw-hoofdbehandelaar>) geeft u meer informatie hierover.

Veilige zorg in het ziekenhuis

In het St. Antonius Ziekenhuis staat veiligheid voorop. Onze medewerkers doen er alles aan om uw bezoek aan het ziekenhuis zo goed mogelijk te laten verlopen. Help ons a.u.b. om goed voor u te zorgen door ons te vertellen:

- Welke medicijnen u gebruikt.
- Of u allergieën heeft.
- Of u (mogelijk) zwanger bent.
- Als u iets niet begrijpt.
- Wat u belangrijk vindt.
- Als u iets ziet wat niet schoon is.

Bereid uw gesprek met uw zorgverlener goed voor. Voor tips: [Begin een goed gesprek \(https://begineengoedgesprek.nl/\)](https://begineengoedgesprek.nl/)

Op de website van de [Nederlandse Patiëntenfederatie \(https://www.patiëntenfederatie.nl\)](https://www.patiëntenfederatie.nl) leest u meer over hoe u zelf kunt bijdragen aan veilige zorg.

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Gynaecologie (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/gynaecologie>)
- Kankercentrum (<https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum>)

Contact Gynaecologie

T 088 320 62 00